

De promotie van gezondheid op school: beheer en financiering door de ONE

Het gezondheidsbeleid voor scholen beperkte zich aanvankelijk tot het opsporen en bestrijden van besmettelijke ziektes maar evolueerde naar een meer globale aanpak die wordt aangeduid met de term PSE (promotion de la santé à l'école). De aandacht gaat daarbij uit naar de medische opvolging van de leerlingen, de preventie en opsporing van overdraagbare aandoeningen, het verzamelen van gezondheidsgegevens en de promotie van gezondheid en van een omgeving die gunstig is voor de gezondheid.

Als gevolg van de zesde staatshervorming werd het gezondheidsbeleid voor scholen op 1 januari 2015 overgeheveld van de directie gezondheid van het ministerie van de Franse Gemeenschap naar de ONE, zonder personeelsoverdracht.

Het Rekenhof is nagegaan in hoeverre de ONE de doelstellingen heeft verwezenlijkt die aan de dienst werden toevertrouwd op het vlak van gezondheids promotie op school in het kader van het leerplichtonderwijs. Het onderzoek beoogde ook de psycho-medisch-sociale centra (PMS-centra) omdat die bijzondere problematieken behandelen.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de doelstelling die een gelijke toegang beoogt tot een doelmatig en doeltreffend gezondheidssysteem in scholen, niet kan worden gehaald omdat er een groot gebrek aan schoolartsen is in rurale zones en zones met een lage sociaal-economische status. Die schaarste heeft verschillende oorzaken.

De eerste houdt verband met het statuut en de bezoldiging van schoolartsen. De PMS-centra, waar de schaarste het grootst is, vergoeden de artsen per prestatie. Omdat die artsen als zelfstandige werken, hebben ze bovendien niet de mogelijkheid om op te klimmen binnen de organisatie want de functie van PMS-directeur is voorbehouden aan personen met een werknemersstatuut. Daar komt nog bij dat de verplaatsingskosten van de artsen niet worden terugbetaald, wat niet bevorderlijk is voor hun mobiliteit.

De tweede oorzaak schuilt in het algemene tekort aan artsen op het grondgebied. Er wordt dan gezocht naar tijdelijke oplossingen, zoals het inschakelen van artsen die ouder zijn dan 65 jaar.

De derde oorzaak vloeit voort uit de verplichting om een diplomerende opleiding van schoolarts te volgen, wat soms ontmoedigend is voor huisartsen die al een lang universitair parcours hebben afgelegd. Ook hier wordt met kortetermijnoplossingen gewerkt: artsen kunnen een korte opleiding volgen en verbinden zich ertoe het attest van schoolarts te behalen in de jaren nadien, maar die maatregel verschuift het probleem gewoon naar later.

De schaarste heeft ook gevolgen voor de kwaliteit waarmee de opdrachten worden uitgevoerd. Het tekort, of zelfs het gebrek aan keuze wanneer kandidaten zich aanmelden voor de functie, noopt de PMS-centra en de diensten voor gezondheids promotie op school er soms toe hun kwaliteitsverwachtingen te temperen bij de aanwerving van schoolartsen.

Vanuit administratief oogpunt past de ONE de criteria toe die gedefinieerd zijn in de besluiten. Die reiken echter geen performantie-indicatoren aan voor een doeltreffend en doelmatig beheer van de financiële middelen en van de human resources. Er worden tal van documenten opgesteld met als enige doel te voldoen aan de reglementaire verplichtingen.

Bij onderwijsinrichtingen die door de Franse Gemeenschap worden georganiseerd, zijn het de PMS-centra die instaan voor de taken in verband met gezondheids promotie op school. Er is vastgesteld dat de ONE en die centra onvoldoende met elkaar communiceren.

Rekening houdend met die elementen zou de huidige schaarste kunnen worden verholpen door het statuut, de bezoldiging en de loopbaanperspectieven van schoolartsen te herwaarderen. De oprichting van een pool met mobiele artsen zou toelaten de zones met een lage sociaal-economische status te bedienen en de zones waar er een tekort is aan huisartsen. Door het tekort aan schoolartsen weg te werken en door betrouwbare performantie-indicatoren op te stellen, zou de ONE kunnen garanderen dat de aan hem toevertrouwde taken in verband met gezondheids promotie op school naar behoren worden uitgevoerd.